

Bài Thơ Phá Giặc Xâm Lăng Nhà Tống

Phan Đức Minh

(Mến tặng các bạn trẻ Việt Nam có lòng yêu thương Đất Nước, đang sống bất cứ ở đâu trên trái đất này)

*

Trong dịp họp mặt vui vẻ, một nhóm bạn trẻ tìm tới gặp tôi và hỏi đôi chuyện có liên quan đến Lịch Sử và Văn Học Việt Nam. Vui chuyện tôi hỏi, “ *Bác có phải là nhà học giả, học thiệt chi đâu mà các cháu lại đem ra hỏi mấy cái chuyện to tát, rộng rãi như vậy ?* “.

Một bạn trẻ trong nhóm lanh miệng, “ Tụi cháu biết Bác hay đọc sách, đọc dữ lắm, mà chúng cháu còn biết rõ là mỗi sáng Thứ Bảy, trước khi đi công việc chi đó, Bác vẫn cố bỏ ra 15, 20 phút, lái xe xẹt qua mấy chỗ “ Garage Sale - Moving Sale “ của Mỹ để kiểm sách với giá “ nhà nghèo “ có phải không Bác ? “

Tượng Lý Thường Kiệt trong Đại Nam Quốc Tự.

Một cậu khác nhào dzô : “ Thưa Bác, cháu còn biết cả cái điều ít người hay là thời Việt Nam Cộng Hoà, Bác đã đoạt tới năm (5) giải thưởng Văn Học lớn nhỏ, 4 giải dưới thời Tổng Thống Ngô Đình Diệm : 2 ở Sài Gòn, 1 ở Huế và 1 ở Đà Nẵng, còn 1 giải thưởng cũng nhận lãnh tại Sài Gòn, do chính Tổng Thống đương thời Nguyễn Văn Thiệu ra đề tài với tính cách thăm dò ý kiến các Sĩ quan trong quân đội đối với những quyết định của Ông sau khi tham dự Hội Nghị Honolulu o Hawaii trở về. Có điều lạ là tất cả 5 giải trên đều là giải nhì, mà 2 giải không trao giải nhất cho ai cả ! “ . Những người bạn thân của Bác đã từng bảo là : ***Bác có cái số...giải nhì !***

Lão Phan tôi chỉ biết cười mà rằng : “ Trời đất ơi ! Các cháu biết hết trơn cả rồi thì thôi, Bác đành xin “ thành thật khai báo “ cho rồi, chớ còn chạy đi đâu được nữa. “ Cái giải do Tổng Thống Thiệu ra đề tài, theo giới Báo Chí tiết lộ sau buổi Lễ công bố kết quả và trao giải thưởng thì : Hai Giáo Sư Đại Học trong Ban Giám khảo đã quyết định chấm Bài của Bác đứng đầu, đoạt giải nhất, nhưng vị Sĩ Quan Trung Tá trong quân đội , ngành Chiến tranh chính trị cũng ở trong Ban Giám Khảo có trình lên thượng cấp là : Bài viết của Trung Úy Phan Đức Minh quả là hay thiệt, lý luận vững chắc, ai cũng thấy rõ, nhưng kệt một điều : Bài viết này có tới 3 điều chắc không làm vui lòng Tổng Thống, hay nói đúng ra là điều quan trọng nhất : chống lại rõ ràng đường lối chính trị của Tổng Thống và Phó Tổng Thống trong giai đoạn này , Tác giả Bài Viết lập luận rằng : Tổng Thống không chấp nhận cho Mặt Trận Giải Phóng Miền Nam (*Front pour la Libération du Sud Vietnam*) dưới bất cứ hình thức nào. Nó không có quyền ngồi bàn hội nghị (*bàn hình vuông, hình tròn...diên cả đầu*) bàn chuyện đình chiến ở Nam Việt Nam sẽ mở ra tại “ Salle de Conférence Kléber “ ở Paris sau đó. Tác giả viết : Mặt trận giải phóng miền Nam, ai cũng biết nó là con cò của cộng sản Bắc Việt, nhưng nó đã ra mắt dân chúng miền Nam và cả thế giới nữa, từ năm 1960. Nó đã mở những trận đánh kiểu trận địa (*Conventional War*) với quân số cấp Trung Đoàn (*Regiment*) có kết quả, chứng tỏ sự lớn mạnh của nó hẳn hoi, được 1 số quốc gia công nhận trong đó hẳn nhiên là những quốc gia cộng sản hay có khuynh hướng cộng sản. Nếu chúng ta không chấp nhận cho Mặt trận giải phóng miền Nam ngồi vào bàn hội nghị để quyết định vận mạng của Nam Việt Nam thì khi nào bọn cộng sản Hà Nội chấp nhận cho chúng ta ngồi vào bàn Hội Nghị bằng đầu với nó vì nó đang có nhiều thuận lợi về nhiều mặt : chính trị, quân sự, nhất là cộng sản quốc tế hết lòng giúp cộng sản

Bắc Việt làm xong công việc đã định sẵn, trong khi miền Nam chúng ta, cái gì cũng trông cậy vào đồng minh Hoa Kỳ, mà người bạn đồng minh này đang tìm cách ra đi bằng mọi giá, bất kể giá nào, nhất là trước áp lực của phe phản chiến bùng lên dữ dội ở ngay đất nước Hoa Kỳ, đốt cờ, đốt hình Tổng Thống, thẻ trưng binh (lúc đó còn chế độ quân dịch). Tổng Thống là vị Lãnh Đạo Quốc Gia, Tổng Tư Lệnh quân đội, Tổng Thống thừa biết điều đó... “Càng về sau, cộng sản Bắc Việt và cộng sản miền Nam càng ép phái đoàn Mỹ, cầm đầu bởi ngoại trưởng Henry Kissinger nổi tiếng là tay chính trị thủ đoạn, xảo quyệt, sẵn sàng đi đêm, lùi bước trước cộng sản miền là có được bản văn ký kết hãn hoi về chuyện đình chiến (agreement of cease - fire) để quân đội Mỹ ra đi đang hoang, chớ không phải bị cộng sản đánh đuổi, phải thực mạng mà chạy...

Tới khi sang định cư ở Mỹ theo diện H.O. Bác... đoạt luôn một hơi 3 giải Thi Ca của Mỹ và Quốc Tế (1995 - 1996 - 1997), toàn viết về Đất Nước Việt Nam. Do đó Bác trở thành... Member of the International Society of Poets, cùng với văn bằng công nhận là “ Outstanding Member of International Society of Poets “, kèm với những tấm Bằng Khen Tặng. Sau đó, được dịp, Bác... tới luôn Bác Tài... để được Cộng Đồng dân Á Châu, trong buổi họp mặt tung bừng tại 1 trường Đại Học của Mỹ ở San Diego, bầu chọn rồi vinh danh là “ Nhân vật xuất sắc về văn học của cộng đồng dân Á Châu và báo ASIA năm 2004, tại San Diego - Outstanding figure in Literature 2004 of Asian Community and ASIA journal in San Diego “. Từ đó Bác đoạt giải thưởng Văn Học của người Việt khắp nơi trên thế giới, bây giờ cộng lại sát nút ... chỉ thiếu 1 giải nữa là đủ 2 chục rồi. Có đúng không Bác ? Kinh khủng quá ! Làm sao mà các cháu rành chuyện của Bác cứ như dân... tình báo, gián điệp ở đâu vậy ? Nói vậy cho vui thôi ! - Ồ, các cháu đã biết rõ như vậy hơn cả “ Xì “ nữa thì thôi, Bác xin “ chịu trận “ cho khoẻ. Mà các cháu lo chuyện học hành, chuyện... How to get a job ! How to make money ! How to enjoy... linh tinh, hằm bà lằng, thế mà vẫn còn quan tâm đến chuyện Văn Học, Lịch Sử Việt Nam nữa kia à ! “ - Thưa Bác, mình dù thế nào đi nữa vẫn gốc người Việt Nam

mà không biết ít nhiều về Lịch Sử, Văn Học nước mình thì... coi bộ... yếu quá, xệ quá phải không Bác ?

- Đúng, các cháu nghĩ như vậy, Bác chịu lắm ! Chẳng gì cũng ít nhiều được coi là... trí thức của Việt Nam, sau này tất nhiên có cơ hội phục vụ Quê Hương, Đất Nước của mình, mà không biết tí gì về những chuyện đó, nhất định là không được rồi, chưa kể đến chuyện người ta coi thường, đánh giá mình ra sao. À, mà các cháu định hỏi chuyện chi, liệu Bác có biết mấy chuyện đó hay không ?

Một Cậu khác nói, “ Tụi cháu có nghe sơ qua về một số tác phẩm Văn Học cổ điển của Việt Nam mình rất nổi tiếng, được dịch ra nhiều thứ ngôn ngữ trên thế giới, tí như các tác phẩm.... “ Anh bạn trẻ này coi bộ ... quá gà trong việc dùng tiếng Việt để nói lúc này cho nên bèn xoay qua sài tiếng Mỹ cho khoẻ :

* *Lament of a wife whose husband has gone to war* (Chinh phụ ngâm - Của Đặng Trần Côn & Đoàn Thị Điểm (*), *Story of Kim - Vân - Kieu* (Truyện Kim - Vân - Kiều - Của Nguyễn Du), Poem “ *Mountains and Rivers of The Southern Empire* (Bài thơ Nam Quốc Sơn Hà - Của Lý Thường Kiệt), *Proclamation of Victory over the Ngo* (Bài Bình Ngô Đại Cáo - Của Nguyễn Trãi), *Appeals to Officers and Troops* (Hịch Tướng Sĩ - Của Hưng Đạo Vương Trần Quốc Tuấn) vv ...

Tôi nói, “ Mấy chuyện này thì Bác có biết, nhưng trước khi nói, cũng phải coi lại sách vở thì mới đàng hoàng, đầy đủ được. Chớ nói ngay bây giờ chắc là chỉ có thể đại khái mà thôi. Mà các cháu muốn biết về chuyện nào trước thì Bác sẽ nói về chuyện đó tiện hơn. “

Sau khi suy nghĩ vài giây, một anh bạn trẻ nói : Bác cho biết trước về cái ... Poem “ *Mountains and Rivers of The Southern Empire* - Sông Núi Nước Nam – của danh Tướng Lý Thường Kiệt”. Có người lại nói là Bài Thơ đó không phải của Lý Thường Kiệt, nhưng lý luận không rõ ràng, vững chắc, đáng tin như Sử Sách xưa nay cho nên coi như... nghe qua rồi để đấy mà thôi. Chúng cháu nghe nói bài thơ này ngoài tính cách văn học ra, lại còn đóng một vai trò quan trọng trong lịch sử chiến tranh giải phóng dân tộc của dân ta, chống ngoại xâm từ phương Bắc, phải vậy không Bác ? - Đúng vậy !

Buổi đó, tôi chỉ có thể nói sơ qua cho mấy anh bạn trẻ biết đại khái thôi. Nay nhân dịp thuận tiện, tôi xin tâm tình với những bạn trẻ nói trên và nếu được phép, thì với tất cả các bạn trẻ Việt Nam, tuy rằng xa Quê Hương, bận rộn học hành, làm việc, sinh hoạt trong các Hội Đoàn vv... mà vẫn không quên Đất Nước, Xứ Sở, Lịch Sử, Văn Học của dân tộc mình. Chỗ nào coi bộ khó hiểu cho các bạn trẻ không rành chữ Việt cho lắm thì tôi xin phép chú thích hay ghi phần chú thích bằng Anh Ngữ để các bạn trẻ dễ nhận biết hơn. Đầu đuôi phải nói đại cương về Lịch Sử như thế này :

Sau gần một ngàn năm bị người Tàu ở phương Bắc đô hộ, dân tộc Việt Nam chúng ta đã giành được một thời kỳ Độc Lập kể từ năm 939, sau trận đánh thắng vô cùng oanh liệt của Ngô Quyền trên sông Bạch Đằng để mở đầu cho một thời kỳ độc lập kéo dài 900 năm .

Nếu vào thư viện của Mỹ mà gõ bàn phím Computer, lục tìm mở sách vở của các nhà viết sử bằng tiếng Anh-Mỹ thì sẽ thấy họ ghi chú về chỗ này là “ *Nine hundred years of independance : 939 - Bach Dang Victory over the Chinese by Ngo Quyen - Independent Vietnam ...* “ Từ đó, dân tộc ta được độc lập trải qua các triều đại kể dưới đây :

* **939 - 968 : Nhà Ngô - Ngô Quyền.**

* **968 - 980 : Nhà Đinh - Đinh Tiên Hoàng.**

* **980 -1009 : Nhà Lê -Lê Hoàn .**

* **1010 -1224 : Nhà Lý - Lý Thái Tổ...** Thành Thăng Long (*Hà Nội bây giờ*) được chọn làm thủ đô (*Ly dynasty - Ly Thai To - Thang Long (Hanoi) became capital of the country*).

* **1225 - 1400 : Nhà Trần - Trần Thái Tông...** Kháng chiến chống quân Mông Cổ, thắng lợi- Chiến thắng oanh liệt lần thứ 2 trên sông Bạch Đằng - (*Trần dynasty - Tran Thai Tong ...Victorious resistance against the Sino - Mongolian Yuan - Second Bach Dang victory in 1288*) .

* **1400 - 1407 : Nhà Hồ - Hồ Quý Ly .**

* **1407 - 1427 : Cuộc xâm lăng và chiếm đóng của quân nhà Minh -** Cuộc chiến tranh giải phóng dân tộc do Lê Lợi lãnh đạo với sự phụ tá của Nguyễn Trãi : 1418 - 1427 (*Invasion and occupation by the Chinese Ming - National liberation war led by Le Loi with Nguyen Trai's assistance*).

* **Nhà Hậu Lê: với nhiều giai đoạn khủng hoảng chính trị về quyền lực vào cuối thế kỷ 15, rồi thế kỷ 16 Mạc Đăng Dung cướp ngôi Vua 1527 - 1591.** Tiếp đến là cuộc phân tranh giữa Chúa Trịnh ở Miền Bắc với Chúa Nguyễn ở Miền Nam giữa thế kỷ 17 và 18. Tới giữa thế kỷ 18 có cuộc nổi dậy và chiến thắng lớn lao của phong trào Tây Sơn do Nguyễn Huệ lãnh đạo, người đã đánh bại quân xâm lăng Xiêm La (1785) và Nhà Thanh bên Tàu (1789) - (*Posterior Le dynasty - Mid 15th century : apogee of the monarchy - Crisis by the end of the century. The illegitimate Mac dynasty (Mac Dang Dung) 1527 - 1591. - 17 th - 18th century : Rivalry between the Trinh Lords (North) and the Nguyen Lords (South) .-18th century : Great peasant insurrections - Victory of Tay Son movement headed by Nguyen Hue who defeated the Siamese (1785) and the Chinese Ching invaders (1789)*).

* **1802 - 1845 : Nhà Nguyễn - Quân Pháp tấn công Đà Nẵng (1858) -** Nam Kỳ thành thuộc địa của Pháp (1867) - Quân Pháp đánh Hà-Nội.- Pháp đặt nền bảo hộ trên tất cả phần còn lại của đất nước Việt Nam năm 1884 (*Nguyen dynasty - French attack against Da nang (1858).- Cochinchina annexed by France (1867).- French attack against Hanoi (1875).- French protectorate imposed over the rest of the country (1884)*).

Thế là dân ta trước đây đã thoát được cái “ *Ngàn năm nô lệ giặc Tàu* “ tới đây lại chui đầu vào cái ách “ *Trăm năm nô lệ giặc Tây* “.

Đó là đại cương vài nét về giai đoạn 900 năm độc lập của dân tộc chúng ta. Còn về bài thơ “ *Nam Quốc Sơn Hà* ” thì đầu cuối tóm tắt như thế này:

thuộc địa hạt Tỉnh Nam Định ngày nay, nhưng cũng bị quân của Lý Thường Kiệt chặn đánh . Quân nhà Tống dùng súng bắn đá, hồi đó súng này làm bằng gỗ, bắn đá sang quân ta như mưa. Quân ta bị thiệt hại khá nhiều. Có đến mấy ngàn quân bị tử trận. Chiến thuyền của quân ta bị hủy diệt một số lớn. Lúc đó khí thế của quân nhà Tống rất mạnh và hung dữ.

Dưới quyền chỉ huy của danh tướng Lý Thường Kiệt, quân ta kháng chiến rất anh dũng dù phải chấp nhận hy sinh. Để thúc đẩy quân sĩ quyết tâm chiến đấu chống giặc, bảo vệ Tổ Quốc, Lý Thường Kiệt đã dùng nghệ thuật “ Chiến tranh tâm lý - *Psychological warfare* ” là làm ra bài thơ “ *Nam Quốc Sơn Hà* ” theo thể “ *Thất ngôn tứ tuyệt - Bốn câu 7 chữ* ” bằng chữ Hán thông dụng thời đó, mang tinh thần yêu nước, quyết tâm chiến thắng quân giặc xâm lăng , rồi cho người lên vào ngôi đền (*Temple*) có tên là Trương Hát ở bên bờ sông, mà dùng loa thét ra cho quân sĩ của ta nghe thấy, coi như tiếng thúc giục của thần linh:

Nam Quốc Sơn Hà

*

Nam Quốc Sơn Hà Nam Đế cư
Tiệt nhiên định phận tại thiên thư
Như hà nghịch lỗ lai xâm phạm,
Nhữ đẳng hành khan thủ bại hư.

*

Được dịch ra chữ Việt mình đại ý như sau :

*Sông núi nước Nam vua Nam ở,
Xưa nay định rõ tại sách Trời,
Lũ người quân giặc sao xâm chiếm ?
Nhất định bay thua đến toi bời.*

Bốn câu thơ này quả thật đã có một sức mạnh tinh thần rất to lớn, thúc giục quân ta quyết tâm hy sinh chiến đấu vô cùng dũng cảm, khiến cho quân giặc nhà Tống hung bạo, với sự tiếp sức của quân Chiêm Thành và Chân Lạp, vẫn không sao tiến lên được.

Tạo được thế mạnh rồi, nhưng nước ta nhỏ bé, dân ít, quân không đông so với địch, kéo dài cuộc chiến tất nhiên không lợi. Triều đình nước ta bèn cử phái bộ sang Tàu thương thuyết để ngưng chiến. Nhà Tống tuy biết mình lớn mạnh, nhưng thấy quân binh thiệt hại quá nhiều vì thủy thổ, địa thế bất lợi, quân lính bị bệnh tật, xuống tinh thần, không thắng nổi cho nên đành phải chấp nhận cái việc, bây giờ ta kêu là “ *Peace Talk* ” vậy đó !

Bốn câu thơ nói trên của danh tướng Lý Thường Kiệt đã đóng góp một vai trò thật quan trọng vào công cuộc kháng chiến bảo vệ Tổ Quốc của quân dân ta hồi đó, tránh cho dân ta khỏi cảnh binh đao , máu lửa, giữ vững được nền độc lập cho Quê Hương Đất Nước. Bởi tính cách đặc biệt này mà nhiều người Việt Nam chúng ta đã có những cơ hội giới thiệu bài thơ lịch sử đó với những người dân thuộc các quốc gia khác trên thế giới. Đó cũng là một niềm hãnh diện cho chúng ta, những thế hệ con cháu sau này.

Ở đây tôi chỉ xin ghi lại 2 bài dịch ra Anh và Pháp ngữ theo thể văn xuôi (*Prose*) để nói lên bài thơ “ Nam Quốc Sơn Hà “ đã nói ở trên , do 2 dịch giả ẩn danh đã làm công việc đó từ lâu rồi :

Mountains and Rivers of The Southern Empire

Over mountains and Rivers of the South, reigns the Emperor of the South,
As it stands written forever in the Book of Heaven.
How is it then that you, stranger dare to invade our land ?
Your armies, without pity, will be annihilated.

An Anonym

Tiếp theo đây là bản dịch xuôi ra Pháp Ngữ :

Les montagnes et les rivières du Sud de l'Empire

Plus de montagnes et les rivières du Sud, règne de l'empereur du Sud,
Comme il est écrit à jamais dans le Livre du Ciel.
Comment est-il alors interdire, étranger osent envahir notre territoire?
Vos armées, sans pitié, sera annihilated.

Une personne anonyme

*

Thôi, đến đây kể cũng đã hơi dài dòng rồi. Có dịp nào khác ta lại nói chuyện tiếp với nhau về những câu chuyện tương tự như thế này để cùng nhau ôn lại những trang lịch sử oanh liệt, vẻ vang của dân tộc mình, những áng văn chương tuyệt vời , không những chỉ có giá trị về phương diện văn học mà còn cả trong lãnh vực lịch sử đấu tranh của dân tộc nữa.

*

Ghi chú : (*) : Bây giờ, chắc người Mỹ và chúng ta sẽ viết là “ Lament of a husband - at - war wife “ cho nó ngắn gọn ... khoẻ người, đỡ tốn thọ hơn. Phải không các cháu !

Phan Đức Minh